

SIBYLLE KNAUSS

MARKİZ

MARKİ DE SADE'İN EVLİLİĞİ

ROMAN

Çeviri: İLKNUR İGAN

CAN

2.
BASKI

SIBYLLE KNAUSS

MARKİZ

MARKİ DE SADE'İN EVLİLİĞİ

Die Marquise de Sade: Roman einer Ehe, Sibylle Knauss

© 2006, Hoffmann und Campe Verlag, Hamburg

© 2012, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2012

2. basım: Ekim 2012

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Ayça Sabuncuoğlu

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com, Shutterstock

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1497-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

SIBYLLE KNAUSS

MARKİZ

MARKİ DE SADE'İN EVLİLİĞİ

ROMAN

Almanca aslından çeviren

İlknur İgan

SIBYLLE KNAUSS, 1944'te Almanya'nın Unna kentinde doğdu. Münih ve Heidelberg üniversitelerinde Alman Dili ve Edebiyatı, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Teoloji okudu. 1970'ten itibaren çeşitli liselerde görev yapan Knauss, 1981'den beri yazarlık yapıyor. İlk romanı *Ach Elise oder Lieben ist ein einsames Geschäft*, 1982'de Hamburg'daki Yeni Edebiyat Topluluğu'nun ödülüne layık görüldü. *Evas Cousine* adlı çok-satar romanı, 2002'de *New York Times*'in "Yılın Kitapları" listesine seçildi. 2006'da Saarland Sanat Ödülü'nü kazanan Knauss, yazarlık faaliyetinin yanı sıra Baden-Württemberg Film Akademisi'nde senaryo dalında profesör olarak görev yapmaktadır.

İLKNUR İGAN, 1959 yılında İstanbul'da doğdu. Avusturya Kız Lisesi, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Uygulamalı Endüstri Sanatları Okulu, İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü ve Köln Üniversitesi Germanistik Bölümü'nde öğrenim gördü. 1986-1991 arasında Köln'de, Almanya'nın Sesi Radyosu'nda yapımcı ve çevirmen olarak görev aldı. Anja Meulenbelt, Arno Gruen, Christa Wolf, Connie Palmen, Imre Kertész, Ingo Schulze, Peter Schneider, Tessa Korber, Alex Capus gibi yazarların yapıtlarını dilimize kazandırdı.

1810

Geçen gece rüyamda yine La Coste'ta olduğumuzu gördüm. Ay, kulenin üzerindeydi. Bütün pencereler aydınlıktı. Ne iyi, diye düşündüm, bizi bekliyorlar. Fakat şatoya çıkan yol öylesine uzundu ki. Tırmandık da tırmandık ve buna rağmen kapıya ulaşamadık.

Buraya her varışımızda olduğu gibi yine yol yorgunuydum. Sonra, benimle birlikte pek çok kişinin daha yukarıya çıkmakta olduğunu gördüm, bir ayın alayında gibiydik. Şatoya yaklaştıkça kalabalık çoğalıyordu ve yakınımda artık tanıdığım hiç kimse kalmamıştı. Gövdeler yolumu kapatıyordu.

Dedim ki: Benim! Bırakın geçeyim!

Ama beni tanıyan kimse yoktu artık ve bir şeylerin değişmiş olduğunu rüyada bile biliyordum. Bütün o gövdeler kapıdan akıp geçti, ama ben onlarla birlikte şatonun avlusuna girdiğimde, kalabalığın dağıldığını, birden tek başıma kaldığımı hayretle gördüm.

Büyük salonda bir şömine yanıyordu ve daha dikkatli baktığımda, içinde deri bir çift binici çizmesi olduğunu fark ettim, korlar çizmelerin tabanlarında delikler açmıştı bile. Alevler etraflarında dans ediyor ve çizmeleri oradan oraya sallıyordu, öyle ki çizmeler içlerinde hâlâ bir insanın ayakları varmışçasına ateşten kaçmaya çalışır

gibi görünüyor ve bu arada birbirine sürtünerek bu rüyanın eziyetini yansıtan, tahammül etmesi güç bir ses çıkarıyordu. Ve ben, çizmeleri ateşten çıkarmak için orada olduğumu biliyordum. Onların Donatien'in çizmeleri olduğunu gördüm, ama ateşe uzanmayı göze alamadım. Korların onları tüketişini izledim, iniltileri işittim; La Coste'un, insanın artık birdaha oradan kaçamayacağı lanetlenmiş bir yer olduğunu anladım. Kapıların ardındaki tutsakların varlığını sezinledim, Donatien'in de aralarında olduğunu hissettim ve ancak rüyalarda olabileceği gibi, artık La Coste'ta değil, Bastille'deydim, onu ziyarete gittiğim zamanlar şöminenin başında oturduğumuz büyük nöbetçi kulübesindeydik.

Madam, fazla yaklaşmayınız, dedi subay. Aksi takdirde güvenliğinizi garanti edemem.

Ve ben onun tutsaklığının benim suçum olduğunu biliyordum, hep bilmiş olduğum gibi.

Sonra o dedi ki: Ne zaman? Ne zaman? Size yemin ederim!

Bense ona, korların giderek daha büyük delikler açtığı çizmeleri gösterdim.

O dedi ki: Ne kadar acımasızsınız Madam.

La Coste'un ihtilalci köylüler tarafından tahrip edildiği ancak şimdi rüyamda aklıma geldi. Artık bir çatısının olmadığını söylüyorlar. Kulenin yarısı yıkılmış, pencerelerinsadece pervazları kalmış. Bize ait olan ne varsa, yangına ve hırsızlara teslim olmuş. Rüyamda bunu biliyordum, yukarıya doğru baktım ve Bastille'in çatısının olmadığını gördüm. Üzerimiz açık gökyüzüydü.

Özgürsün, demek istedim Donatien'e.

Ama o çoktan gitmişti.

1774

Şato

Bu kış çok az kişiyle görüşmeye karar vermemizin
binlerce nedeni var...

Marki de Sade'dan¹ Mösyö Gaufridy'ye,
Aralık 1774

Kışın bazı günlerinde şato sis denizinin içinden bir ada gibi yükselir. Kulenin çevresinde kara kargalar uçuşur. Alacakaranlık erken gelir. Şimdi kapıya ulaşmayan, artık içeri giremez. Kapı içeriden sürgülenir. İç avluda adımsesleri uzaklaşır. Şato avlusunda arada bir köpekler havlar. Tais-toi², diye sertçe bağırın bir ses duyulur. Sonra ortalık sessizleşir. Hemen sonra karanlık her şeyi siler. Evde birilerinin olduğuna işaret eden, sadece ahırdaki atların solumalarıdır.

Evde olmak? Kargalardan ve kule şahinlerinden başka kimin burada evinde olduğu söylenebilir ki?

Pencereler karanlıktır. Ancak ara sıra küçük ışık nok-

1. Fransızca isim "Marquis de Sade"dır, "Sade Markisi" anlamına gelir. Kitapta, alışıldık kalıptan uzaklaşmadan Türkçeleştirmeyi tercih ederek "Marki de Sade" olarak kullandık. (Y.N.)

2. (Fr.) Sus. (Ç.N.)

taları dans eder arkalarında; bir görünür bir kaybolurlar, bir görünür bir kaybolurlar. Sanki karanlık mekânlarda mumlar dolaştırılıyor gibi. Görüyor musunuz, derler köy sakinleri ve başlarını kaldırıp şatoya doğru bakarlar. Yine başlıyorlar yukarıda.

Karanlık bastıktan sonra her yerin kilitlendiğini bilirler. Saat daha üçken yapılan akşam yemeği servisinden sonrapersonelgönderilir. Sonra mutfaktaki ateş sönmeye bırakılır. Akşam için sadece soğuk bir şeyler hazır tutulur.

Sadece batı kanadındaki odaların şömineleri yakılır. Personele, yeterince yedek odun bırakılması tembihlenir. Efendiler ateşi kendileri beslerler. Vadiye bakan yüksek pencereler ancak sabaha karşı zayıflayıp sönen kızıl bir ışıltı yayar. Sonra, köy uyanıp da şöminelerin dumanı yükseldiğinde ve demircinin çekiç sesleri duyulmaya başladığında, şato derin bir uykudadır. Ocaklar soğumuş, pencereler körelmiştir. Sanki uzun zamandır hiçbir canlı buralarda görünmemiş gibidir. Kendi geçmişinden başka hiçbir şey barındırmayan bir perili şato, gece görünen ve eteklerindeki köyün sakinlerinin damarlarındaki kanı donduran bir hayalet.

Marki uyuyamıyor, derler.

Marki kötü rüyalar görüyor.

Bu hep böyleydi, derler. Bu beylerin kanı huzursuzdur.

Özellikle de geceleri, der diğerleri ve bunu söylerken belli belirsiz gülümserler.

Saat dokuzaya doğru kapı açılır. Kör ve sağır olan veya öyleymiş gibi davranan ihtiyar Kastellan kapıyı iterken, sürgü, menteşelerin içinde gıcırda. O zaman, köyden gelen hizmetkârlar çoktandır önünde bekledikleri kapıdan itiş kakış geçerler; oda hizmetçileri, aşçılar, ahırda çalışan oğlanlar. Evet, şatodaki atlar bile dokuzaya kadar uyur. Efendilerse öğlene kadar. Erken akşam yemeği on-

lar için kahvaltı yerine geçer. Köydekiler başlarını iki yana sallarlar.

Şatoda olup bitenler olağan değil, derler.

Sonuçta Marki de etten kemikten yapılmı değil midir yoksa?

Köylüler gülerler. Hem de nasıl! derler. Hem de nasıl! Korkuyor musunuz?

Köylüler sıkılgan bir tavırla gülerler. Hayır, derler. Hayır, korkmuyoruz. Ama belki biraz...

Ne?

Hiç, derler. O iyi bir beydir.

Bazıları onu çocukluğundan beri tanır. Güzel bir çocuk. Bir melek. Şatosuna ilk kez getirildiğinde dört yaşındaydı. Köydekiler onu onurlandırmak için armağanlarla geldiler. Kiraz ve ağaçtan oyma oyuncaklar. Yüce efendi...

De Sade'lar şatolarında uzun zamandan beri sadece konuktular. Köy sakinleri genç efendilerini tekrar gördüklerinde, Prusya savaşından yeni dönmüştü, mavi-kırmızı üniformasıyla genç bir süvari subayı. Kumral saçlarının çocuksu buklelerini hatırladılar. Heybetli bir efendi.

Artık bir yetişkin olduğunda, marki unvanını ve hâkimiyeti kendisine bırakarak çekilen babası, yaşlı Kont gibiydi. Kont'u şatosu La Coste'ta çok nadir görürlerdi. Paris'tesarayayakın yaşardı. Bütün bu beyler Kral'ayakın olmak isterler. Kral hepsini büyük bir aile gibi Versailles'da etrafına toplar. Orada ne yaparlar? La Coste'un köylüleri bunu tam olarak bilmezler. Versailles. Göz alabildiğine uzanan altın salonları, sayısız mumun parıltılı ışığını, içlerinde hanımlar ve beylerin, köylülerin çarpıtma ve yalanlarla birleştirdikleri başka bir gizli hayat sürdürdükleri aynaları hayal ederler. Bunlara dair bir imgeleri yoktur. Hizmet ettikleri kadarıyla bildikleri şatoların üstüne ilaveler yaparlar. La Coste gibi, derler, sadece bin kez daha gör-

kemli. Üstlerinde çok kollu gümüş şamdanların durduğu komodinleri düşünürler. Beyaz, neredeyse şeffaf porse- lenden, yeşil zarif bezemeleri olan tabak çanakları düşü- nürler. Versailles'da yemeklerini her gün bu tabaklarla yiyorlar, derler. Ve saf altından çatal bıçak kullanıyorlar.

Köylüler haklıdır. Her ne kadar incelmış de olsa, aşırılığın aldığı biçimler basit insanların fantezilerine şaşırtıcı bir doğrulukla uyar. Zenginler ve güçlüler tam da onların tahmin ettikleri yerededirler. Öncelikle de çok uzaklarda. Ara sıra geldiklerinde de, tozlu odaları, cereyanlı, karanlık koridorları ve hasarlı çatılarıyla şatolarının ancak sembolik olarak denk düştüğü bir ihtişamın temsilciliğini yaparlar. Taşradaki her şato Versailles'ingizeminden, uzaklığından ve kavranamazlığından bir şeyler yansıtır.

Efendiler gelirler ve giderler. Biz kalırız, derler La Coste sakinleri. Şato da kalır. Her zaman buradaydı.

O yükseklerdeki haliyle, orada karaya oturmuş büyük bir gökyüzü gemisi gibi görünür. Bu dünyaya ait bir şato değildir. Şimdikine benzer kışlarda sislerin içinde yüzdüğünde, sanki tekrar kurtulmuş ve kim bilir nerele- resürükleniyormuş gibi görünür. İnsan ertesi sabah onun hâlâ dağın üzerinde yükseldiğini görünce şaşırır.

Geceleri şatonun yakınından geçenler bazen bir kah- kaha, bazen bir sesleniş duyulduğunu söylerler. Tüyer ürperticiydi, derler. Bir mezar odasındaki hayaletlerin sesi gibi umutsuz, boğuk. İnemeler duyanlar da olur, sonsuz bir eziyete mahkûm lanetlilerin inemeleri gibi. Kurtulmak için yakaranların iç paralayan sesleri de bunlara karışır. Sonra dans eden ışıklar, pencerelerde görülen kor pırlıtısı.

Yaşlı Kastellan uyuduğunu iddia eder.

Kızlar hiçbir şey söylemezler.

Kimdir kızlar? Oda hizmetçileri mi? Lyon'dan gelirler. Gündüzleri bazen esneyerek pencerede durup saçla-

rını taradıkları görülür. Efendilere hizmet için tutuldukları söylenir. Şatoda bir iş bulsa mutlu olmayacak yeterince kız yok mudur sanki köyde? Bunları niçin uzaklardan getirirler? Efendiler gibi onlar da ancak öğleyin uyanırlar. Şatoda tutsak gibidirler. Köyde asla görülmezler. Beş tanedirler. Kimseyle konuşmazlar. Bir de genç adam vardır. Sözde, beyin sekreteri. Bu narin bir delikanlıdır, neredeyse bir kız gibi. Çalışmadığı bellidir. Beyin ne için bir sekretere ihtiyacı olur ki?

1774 kışında şatonun pek ziyaretçisi yoktur. Mazan'dan Vekilharç Ripert ve Apt'tan Noter Gaufridy'den başka hiç kimse. Ama bu beyler de şatoyu her zaman karanlık basmadan terk ederler. Pencerelerin ardında dans eden ışıklar görüldüğünde, onlar gitmiş olur. Kızların dışında sadece Marki'nin oda hizmetkârı, Uşak Carteron ve kâhya kadın Gothon Duffé hep oradadır.

Ve Markiz.

Zavallı Markiz, der köydekiler. Bununla ne kastetikleriniyse açıklayamazlar. Bunu akıllarından geçirmeyi ve dile getirmeyi severler: zavallı Markiz. Kadınlar bunu söylerken birbirlerine bakarlar ve Markiz'in derdi her neyse, bunu derinden anlarlar. Markiz'i tanımazlar. İçinde Markiz'in oturduğu atlı arabayı sadece dışarıdan görürler. Zaten arabayı da nadiren görürler. Araba dar sokaklarının içinden geçemediği köyün etrafından dolaşır ve şatoya arka tarafından, hendeklerin üzerinden geçen bir köprü'nün kapıya bağlandığı kuzey yönünden ulaşır. Arabanın penceresini örten beyaz perdeyi görürler. Mevkisi itibariyle kusursuz olduğunu bildikleri bir yüzün önünden geçen bir el görürler. Tanımak için yüzü görmelerine gerek yoktur. Anlatılanların doğru olup olmadığını da bilmezler bu yüzden: Marki ara sıra değişik markizlerle şatoya gelmektedir ve gerçek markizin hangisi olduğunu asla bilemezler, bu yüzden de pek fazla saygı

borcu duymazlar, çünkü sonuçta Paris'ten gelen ve kendisini daha önce markiz olarak tanıtmış olan oyuncu kadın da olabilir o. Her şeye rağmen, bu seferki hakikisi, diyorlar köyün kızları bu kış. Bunu çok güzel olmayışına bağlıyorlar, bir oyuncu için haliyle söz konusu olamayacak bir şey bu. Zavallı Markiz.

Köylü kadınlar kışın ışıkların dans ettiğini gördüklerinde, bu görüntüyle içlerinde harekete geçen ne varsa bu sözcüklerin içine yerleştirirler. Ürperti. Korkuyu. Kötü önsezileri. Pencerelerini sarsan rüzgâra kulak verirler. Rüzgârın içinde, şatodan gelen çığlıkları, inlemeleri duyduklarını sanırlar. Acıya mı hazza mı delalet ettiği anlaşılmayan inlemeler. Oflamalar, tıslamalar, ıslığabenzer sesler, havayı kesen ve küçük bir şapırtıyla yerini bulan kırbaç sesi gibi.

Sadece rüzgârdır, der La Coste'un köylü kadınları.

Mistral, Lubéron'un tepelerinden aşağıya doğru esiyor. Sisi dağıtıyor. Birkaç saatliğine şatonun yüksek mekânlarına ışık doluyor. Dökülmüş sıvalar, şöminelerin üzerlerindeki karalıklar, köşelerdeki örümcek ağları; her şey ortaya çıkıyor. Koridorlar soğuk ve cereyanlı. Şatodaki kadınlar tahta ayakkabılarının içine yün çoraplar giyiyorlar. Bütün katlardan takırtıları ve sesleri geliyor. Bir tek Markiz deri terlik giyiyor. Hafif şıpıdık ayak sesleri şatonun diğer sakinlerine sinsice bir süzülüş gibi geliyor. Markiz aniden ortaya çıktığında kendilerini yakalanmış hissediyorlar.

Aynı şey Marki için de geçerli. Markiz odasına geldiğinde kapıyı çalmasını veya hizmetlilere haber verdirmesini istiyor.

Markiz karşılık veriyor: Ben senin karın değil miyim?

Marki iç geçirip şöyle diyor: Bunu bana hatırlatmalısın. Yoksa unutuyorum.

Markiz bunun komik olup olmadığını anlayamıyor. Marki'yle on bir yıldır evli, ama hâlâ onun esprî anlayışını çözebilmiş değil. Onun esprîli biri olduğunu biliyor. Başkalarının ona güldüğünü görüyor, ama nedenini anlayamıyor. Kendisi de mizah duygusuna sahip biri olması narağmen, onun karşısında tıkanıyor. Onu sınırsızca ciddiye alıyor ve bu anlamda tamamen onun karısı. Onun ne söylemek istediğini ya hiç anlamıyor ya da fazlasıyla iyi anlıyor. Markiz güvensizlik duygusu içinde. Alnında yatay bir çizgi oluşmuş. Güvensizlik duyan kadınlar ya çok aptal ya da çok akıllı kadınlardır. Marki ise kendi açısından Markiz'e ilişkin hakikati bilmiyor. Fakat bu konuda pek düşünmüyor da.

Şöyle diyor: Canım, senden rica ediyorum, beni rahatsız etme. Çalışıyorum.

Önündeki kâğıt tomarını gösteriyor ve tüy kalemîni mürekkep hokkasına daldırıyor.

Markiz otuz üç yaşında. Kumral saçlarının üstündeki toz pembe bone kaymış. Gözleri dışa doğru iyice fırlak, gözkapakları içe doğru çekik, hafif mavi damarlı, sanki sürekli derin bir şaşkınlığın içindeymiş gibi bakışları donuk.

Duyan kimse yoksa, çift bazen kendi arasında eskiden çocuklara ve uşaklara hitap ederken kullanılan ikinci tekil şahısla konuşur. Bu, aralarında olabilecek içli dışılığın ölçüsünü ortaya koyar. Küçük bir ima, boş belki, ama anlamsız değil.

Marki karısından bir buçuk yaş büyük. O bir bey. Taşra soylularının ancak kendi evlerindeyken giyinmeyi göze aldıkları tarzda rahat giyinir. Kısa pantolon. Jabot.¹ Uşağının yardımı olmadan giydiği yeleğini, aceleyle gi-

1. (Fr.) Dantelli, volanlı boyun bağı. (Ç.N.)

yinmiş birinin yapacağı gibi yanlış düğmeleme alışkanlığı vardır. Binici çizmesi giyer. Şatoya girdiğinde ayakba-bılarını değiştirmeyecek kadar rahattır. Karanlık sofalar, hele şimdi kış zamanı, kat kat kir tutmuştur. Bundan kimse rahatsız olmaz, hele evin beyi hiç.

Şatonun hiçbir yeri temiz sayılmaz, hem o sırada kullanılan ve ısıtılan mekânlar, hem de kullanılmayan ve yılların tozunun biriktiği, aynaların körleştiği, gümüş şamdanların karardığı ve eski kitapların küf bağladığı bölümler. İşte böylece küf ve kurum şatonun mekânlarını işgal eder, şöminelerin yakıldığı bölümlerde kurum, soğuk odalarda küf. Bu bir kaçınılmazlıktır. La Coste'ta kimse buna karşı direnmeye kalkmaz.

Evin beyi saçlarını doğal bir örgü halinde ensesinde toplar. Saçları kül kahverengisi ve dalgalıdır. Onları uşağınafırçalatırvepudralatır. Pudralanmasasaçıkahveren-gidir. İnce uzun boyludur. Zarafet kanında vardır. Taşra-nın seçkintabakasının ürünüdür: albayların, kaptanların, tapınak şövalyelerinin; elçilerin kızlarıyla evlenen Kilise ileri gelenleri, piskoposlar, din görevlileri, tapınak şöval-yeleri, kaptanlar, süvari albayları, elçiler. Savaşırken, ar-palıklarını elde ederken, politika yaparken, servet birik-tirirken ve severken gösterdikleri bütün o çalım, kibir, lütuf, cazibe, ataklık, heyecan ve hassasiyet, hepsi Marki'de içselleşmiştir. Onların sevme yetenekleri, ateşli kanla-rı, çok eskilerdeki nineleri Laura'ya, Petrarca'nın sevgili-sine dayanmaktadır. Marki, daha sonraki kuşaktan oldu-ğunun bilincindedir: Donatien-Alphonse-François, anne babasının biricik oğlu, tüm varlıklarının ve "marki" unva-nının mirasçısı.

Nasıl biridir o?

Herkese farklı bir yüzünü gösterir. Erotik fantezinin gücü buradadır zaten. Arzuludur ve arzu uyandırır. Ken-disine bakan her kadın için, her erkek için, gizlice arzula-

nana ve aynı zamanda içten içe ürkülene dönüşür. Hiçbir portre onu yeterince tanımlamaz. Gelgelelim yılların ötesinden kime baksa, o kişi, gördüğünün şehvetli bir erkeğin yüzü olduğunu anlar. Kimisi bunu, üzerlerine düşen eğimli ve ağır gözkapaklarının altındaki hafif gölgeli gözlerde görür, bunlar bir ozanın gözleridir. Kimisiyse bunu onun ağzında, yaygın bir kanaatin aksine yumuşak ve dolgun değil de sıkı ve düz olan, sert çizgilere sahip şehvetli dudaklarında görür, bir yabani hayvanınkini andıran dişlerini ön plana çıkaran dudaklardır bunlar. Diğerleri içinse, bu ifadeyi veren, yuvarlak değil de çukur ve daha ziyade köşeli olan çenesi veya kesinlikle küçük olmayan, oldukça düz ve hafifçe aşağı kavisli olan burnudur... Bu hassas ve kibirli şahsiyetin yüzü asırlardan beri bu şekilde görünmektedir.

Çekici mi?

Hem çekici hem itici. İkisinin arası bir yerde değil. Şehveti açık. Baskın bir şehvet. Kadınlar kadar erkekler tarafından da tecrübe edilen bir şehvet. Dolaysız. Karşısındakini ölçüp tartmıyor. Tarttığı sadece karşısındakinin hazır olup olmadığı. Söylediği şu: İstiyorum. Sen de istiyor musun, göreceğiz. Sana şunu söyleyeyim ki: İsteyeceksin. Hepimiz isteyecek cinsteniz.

O bir Satyr¹ değil. Satyrler şiddete ihtiyaç duyarlar. Katıksız şehvet iticidir.

Eğer işe kibri de karışmasa itici olurdu. Beni öldürün veya olduğum gibi kabul edin, diye yazacaktır, çünkü benideğiştiremeyeceksiniz. Şehvetvekibir.Asil doğmuş, dokunduğu her şeyi, en alçaktakini bile kendi seviyesine yükselteceğine inanan birinin kibri. Kim olduğunun farkında ve tam. Kendini ahlaksızlığa bıraktığında, o kir-

1. Eski Yunan mitolojisindeki yarı insan yarı hayvan yaratıklar. (Y.N.)

lenmez, ahlaksızlık asilleşir. Kendine hizmet ettirdiği fahişelerden, onları kırbaçlasa bile, kraliçeler yaratır. Bundan hiç kuşkusuz yoktur. Onun dışında her şeyden kuşku duyar.

Hayatında iki-üç kez sevdi. Buna yemin verebilir. Hep kadınları. Zaman zaman erkekleri kendine hizmet ettirse de.

Arzusu aşk ihtimalini de içerir, her seferinde. Bu onun sırrı. Kadınlara bakışında bu ihtimali hissettiren bir yan vardır. Cinsel, müstehcen bir mesaj. Aşk dahi müstehcendir, hatta bilhassa aşk müstehcendir. Marki'nin kadınlara mesajı budur. Bir an bile tereddüt etmeden verir bu mesajı. Sözcüklerle değilse sessiyle. Sesiyle değilse bakışıyla, dokunuşuyla. Dokunuşuyla kendi ateşini dokunduğu kişide de tutuşturur. Sadece parmak uçları yeterlidir; onların dirseklerdeki ve omurga üzerindeki basıncı, küçük bir titreme, bir çarpıntı, sarsıcıdır, yeri gelir nefesi dahi yeter, yanından geçerken bir kadının ensesini yalayan nefesinin bir esintisi. Üslup sahibidir. Elinin tersini, kimse görmeden kadınların göğüslerine sürtmeyi bilir.

Her mesafeden cinsellik yayar.

Sohbetleri zararsız ve havai de görünse tek bir şey söyler: Aslında ne düşündüğünü biliyorum, ben de aynı şeyi düşünüyorum.

Sonra onların korkularının tadına varır. Kadınları kendi kendilerinin rezilliklerine suç ortağı yapar. Bu yanlarının farkına varmalarını zevkle seyreder. İçine düşmeden önce kendi diplerindeki uçurumu fark edişlerini izler.

O bir Satyr değildir, bir canavar değildir, o bir baştan çıkarıcıdır. Şiddet uygulamak için şiddete ihtiyacı yoktur. Birine acı verirken onu aşağılama isteğiyle dolu değildir; oynaşlarını, sınır tanımadığı, sınır kabul etmediği için rezilleşmeye meyleden kendi kibrinin doruklarına

çıkarır. Gelgelelim sonuna doğru tehlikeli olmaya başlar, o zaman tüm zincirlerinden kurtulur ve ölçüsüzdür. O zaman bağışlanmaya muhtaçtır. O zaman yine fazla ileri gitmiş olduğunu anlar. Ama fazla, onun için yeterince fazla değildir. Zirveye çıktıktan sonra gelen pişmanlığı, yılgınlığı aşmak zorundadır. Her edimi, onu, daha öncekileri gölgede bırakacak yeni girişimlere sürükler.

Bu korkunçtur. Her seferinde daha büyük kışkırtılarla karşı karşıya kalan kendisi için de korkunçtur. O, sekste bir Sisifos'tur, ne var ki onun kayayı tepesine sürüklediği dağ her seferinde biraz daha yükselir. Onu seyreden bir Tanrı olsaydı, merhamet duymadan edemezdi. Ama o tanrıtanımaz, ateisttir. Onun hazzı kendi tanrısallığından aldığı hazdır, Tanrı'ya hakarettir bir tür. Kadınların onunla birlikte aşmak istemedikleri sınır buradadır. Kadınlar asla onun gittiği kadar ileri gitmezler. Kendi alışkanlıklarına boyun eğdirdiği genç erkekler de öyle. Sonunda, ona ayak uyduramayanların cesaretsizliğiyle çevrili bulur kendini. Onların ikazları, yakınmaları, yalvarmaları, hıçkırıkları finaldeki kudurganlığının tetikleyicisi olur. Marki'nin gazabı, onların kendisine ayak uyduramayışları ve tutkuda olağandışılığı yaşamakta istemlerinin yetersiz kalışı karşısında duyduğu öfkedir. Eser gürler, kırbaçlar, haykırır, küfreder; taşkınlıkları, gökyüzüne akın etmek isteyen, ama her seferinde zarif bir hanım odasının dağınıklığı içinde son bulan bir kibrin ifadesidir; orada kendisini, yüzlerinde rahatlamaya benzer bir şeyler görülen, en az onun kadar tere batmış ve bedenlerinde onun muamelesinin geride bıraktığı izleri taşıyan, sersemleyip allak bullak olmuş diğer oyuncuların arasında bulur.

O, hem ozandır hem de cinsel suçlu.

Böyle bir erkekten koca olmaz. Ama onunla evlenen kadın, herhangi bir kadından daha fazla karılık yapmaya mecburdur.

1763

Çift

Rahatlatıcı olan bir şey varsa,
o da şu bücür heriften kurtulmuş olmamdır...

Marki'nin babası Sade Kontu'ndan
kardeşi Rahip de Sade'a, Mart 1763

Renée-Pélagie de Montreuil, Marki de Sade'la evlendiğinde yirmi birindeydi. Onu ilk kez gördüğünde, düğünlerine iki gün vardı. Evlilik sözleşmeleri sarayda çoktan imzalanmıştı. Fransa'daki bütün soylu ailelerin asıl babası XV. Louis, Kraliçe'nin, veliahtın, veliahtın karısının, Berry ve Provence dukeleriyle onların kızları prenseslerin de hazır bulunmalarıyla bu bağın kurulmasına onayını verme zahmetine girdiğinde, tarih 1 Mayıs 1763'tü. Daha acil devlet meseleleri onu bundan alıkoymamıştı.

Haşmetlileri ilgisini muhtemelen hemen başka bir konuya çevirmiş ve bir rahatlama yaşayan da sadece, aileden hazır bulunan tek kişi olarak, Marki'nin babası Sade Kontu olmuştu. Akşam, Paris'e bırakılmak üzere Versailles Sarayı'ndan ayrılırken bacakları şişmişti. Makam odalarının koltuklarında çok fazla oturup kabul sırasını bekleyen—yaltaklanan—saraylıları arasında yaygın bir

hastalık. Bir damar hastalığı. Bütün ülke bu damar rahatsızlığından mustarıptı. Hareket eksikliği. Dolaşım bozuklukları. Büyük felce az kalmıştı.

Bu evlilik tam anlamıyla dönemin kurallarına uygundu.

Damadın babası Sade Kontu, akşam ayaklarını yükseğe dayadığında memnuniyet duyabilirdi artık. Biricik oğlu için yararlı olacak bir bağ kurmuş, Paris'in Vergi Mahkemesi Başkanı Claude-René de Montreuil ve eşi Marie-Madeleine de Plissay'nin büyük kızlarıyla evlenmesini sağlamıştı. Yaşlı Kont'a, bir evlilikte âdet olduğu üzere, mülkünü oğluna devrederken gelirini dışında tutma imkânı veren bir çeyizle ve miras potansiyeliyle aileye girmişti kız. Ayrıca Kont, Bresse ve Bugey eyaletleri valisi olarak, kayda değer bir iş yapmadan yılda 10.000 livre, gelir getiren makamını da oğluna bırakmıştı. Üstelik genç Marki'nin geçimi o andan itibaren Montreuil ailesinin sorumluluğuna giriyordu. Genç Marki de kendi adına Sade ailesinin mülklerinin idaresiyle yükümlüydü. Ancak bunların geliri her zamanki gibi yaşlı Kont'a gidecekti.

Dinlenmeye geçmeden önce, evlilik sözleşmesinin kendi elindeki kopyasında ilgili bölümü bir kez daha okudu:

Sade Kontu, La Coste, Mazan, Saumanes'daki malikâneleriyle mülklerinin ve yıllık 18.000-20.000 *livre* gelir getiren, Cabanès'daki çiftliğinin mülkiyetini oğluna bırakmaktadır... Ancak bağışı yapan kişi, yukarıda adı geçen mülklerin gelirinin 30.000 *livre* üzerinde tasarruf hakkına sahip olacaktır.

Kraliyet mührünü yokladı. O gece iyi bir uyku çekti.

Başkan Hanım diye anılan Madam de Montreuil de istediğini elde etmişti. Kırk yaşındaydı, Renée-Pélagie beş çocuğunun en büyüğüydü ve bu onun, aile ilişkileri-

ne şekil verme konusundaki ilk başarısıydı. Hatta bir şaheserdi.

Montreuil ve Plissay aileleri yeni nesil memur aristokrasisine dahil olmaktan öteye gitmiyorlardı. Gerçi varlıklılıydılar ve Montreuil Malikânesi'nin de dahil olduğu, Normandiya'daki Échauffour Baronluğu'nu elde ederek artık adlarını "de Montreuil" olarak kullanabiliyorlardı, fakat bunun sarayda bir hükmü yoktu. Orada, varlıklı olmak ve eski soylulardan olmak gerekliydi. Başkan Hanım hırslıydı. Hayalleri vardı. Hayallerinde, büyük bir kaleskayla¹ sarayın iç avlusuna giriyor, zarif ayaklarıyla yüksek katlara doğru basamakları çıkıyor, beyler eğiliyorlar, o geçtikten sonra birbiri ardından adını fısıldıyorlar, en sonunda iki kanatlı büyük bir kapı önünde açılıyor ve o, parıltılı bir aydınlığın içine dalıyordu...

Başkan Hanım gülümsedi. Kızı Renée-Pélagie'nin Marki de Sade'la evlenmesiyle, torunlarının damarlarına birkaç damla kraliyet kanı katmıştı. O, annesi Marie-Eléonore de Maillé de Carman üzerinden, Bourbon'ların bir yan kolu olan Condé'lerle akrabaydı.

Bu yeterliydi. Hatta çok şeydi. Muazzamdı. Başkan Hanım akşam uzun süre uyanık kaldı. O da mührü yokladı. İnsan elinden bırakamadığı bir mücevher gibiydi.

Gelinin ailesi, evliliklerinin ilk beş yılı için genç çiftin geçimini üstlenecek, iki uşak ve ev sağlayacaktır.. Bu beş yılın sonunda gelinin ailesi çiftin kendi bütçesini kurması için 10.000 *livre* verecektir...

Bunu Başkan'ın tüm çekincelerine rağmen kabul ettirmişti. Başkan Hanım, evinde genç bir erkeğin yaşama-

1. Dört tekerlekli, hafif bir atlı araba. (Y.N.)

sından sohbet ve değişiklik bekliyordu. Sohbeti severdi. Sohbetin merkezi olmayı severdi. Kendisini büyük, hareketli bir ailenin merkezinde görmekten hoşlanıyordu.

Hâlâ güzeldi. Erkekler üzerindeki etkisinden emindi, fakat akıllı ve açık görüşlü olduğundan, yıldızının batmakta olduğunun ve bu batışın bundan böyle hızlanacağına da farkındaydı. Ama yine de zeki adamlarla temasından aldığı zevkten vazgeçmek istemiyordu. Kendisi de zeki bir insan olarak, zekice sohbetler için her ayartının tadını çıkarırdı. Bu sohbetlerdeki erotik vaatlerin yerine getirilmesini hiç beklemeden keyfini sürerdi. Bu seçkin eğlencenin, hayatında daha uzun süre devam etmesinde ısrarlıydı.

Evliliğini hayatındaki iyi bir ticari girişim olarak görüyordu. Başkan elbette kendisinin değil, ailesinin seçmiydi. Evlilikte veren ve alan bir gücün hüküm sürdüğünü düşünüyordu. Kendisini vermişti. Vergi Mahkemesi Başkanı'nı sempatik bulmakla kalmamıştı; öyle ki ona karşı kanunen borçlu olduğu cinsel yakınlığı göstermek için büyük fedakârlıklarda bulunması gerekmemiş, hatta uygun aralarla ona çocuklar doğurmuş, bunun dışındaysa baygınlıklarla, migren krizleriyle ve her türden durumu abartarak uzak durmayı bilmişti, ayrıca kocasının güvenilirliğini, dengeli mizacını ve mesleki gelişimini borçlu olduğu abartısız titizliğini takdir ediyordu. Sağlıklı içgüdüleri Başkan'ı hep, iki pozisyon arasında tercih yapmaktansa ikisine birden sahip olmaya yöneltirdi.

Koca olmaya yatkınlığı, aile içindeki temel birtakım işleri ve sosyal ilişkilerin yürütülmesini karısına bırakmış olmasında da kendini gösteriyordu. Başkan Hanım bilhassa sonuncusunda rakipsizdi. Biraz forsu olan hiç kimsenin, onun yıllar boyunca örmüş olduğu ağdan kurtulması mümkün değildi. Girdiği her toplulukta, hayat dolu, şık, sempatik, zeki bir kadın olarak, sohbetin gizli

nesnelerini, salondaki her kıpırtının billurlaştığı noktada duran ve diğer herkesin dikkatini üzerlerinde toplayan nüfuz sahibi kişileri her zaman seçmişti. Onların kızları veeşleriyle başlayıp buyoldanelçilere, bakanlar vesaray vekillerine kadar ulaştı. Ondan her zaman cazibeli ve hoş bir kadın olarak söz edilirdi. Hiçbir zaman ısrarcı değildi, ama reddedilmesi mümkün olmayan biriydi. Zamanla Paris'teki saray yakın çevrenin salonlarında, davet sahibi hanımların en yakın arkadaşları olarak iltifat ettikleri ve adı geçtiğinde, Vergi Mahkemesi Başkanı'nın adı olduğu için beylerin kulak kesildikleri bu çekici hanımın kim olduğunu bilmemek yakışsız bir durum olarak görülme-ye başladı. Bunu başarmıştı. Daha ötesine gidemedi. Bir Plissay'nin daha fazlasına ulaşması mümkün değildi.

O güne kadar.

Vaatle pırıldayan yeni bir geleceğin başlangıcıydı bu. Bir adı da vardı: Marki de Sade. Marki'yi o da en fazla kızının tanıdığı kadar tanıyordu. Sadece babasıyla görüşmüştü. Kont'u sevimsiz bulduğu söylenemezdi. Başkan Hanım'ın zekice bulmaya karar verdiği, imalarla konuşmaya dayalı bir tarzı vardı. Bunu Kont'un kökenine bağladı.

Onu nasıl buluyorsun? diye sormuştu kocasına, Başkan'a.

Delinin teki, cevabını almıştı. Fakat taşralıların hepsi delidir zaten. Yani bu durumda Kont normal. Eğer oğlu da onun yarısı kadar normalse, ver kızını ona. Bir kere mar-kiz olduktan sonra, bir parça delilikten pek zarar gelmez.

Adam her türlü sorumluluktan kaçıyor, diye düşün-
dü kadın.

Bu, canını sıktı.

Senin de kızın o, dedi.

Elbette, dedi Başkan. Onun için verdiğim çeyizden anlaşılıyor zaten.

Sibylle Knauss titiz bir araştırmanın ürünü olan romanlarında, tarihte iz bırakmış ya da gölgede kalmış kadınların yaşamlarını kurgusal ayrıntularla birleştirir.

Ben daha ilk andan beri onu sevmeye kararlıydım. Ve o buna karşı son derece açıktı. Çünkü her kötü oğlan, kendisini bağışlayacak ve buna rağmen sevecek bir kadına ihtiyaç duyar. Onun için bu bendim. Her zaman ben oldum. Yegâne.

Paris'in saygın ailelerinden birinin kızı olan Renée-Pélagie de Montreuil, yirmi bir yaşında Marki de Sade'la evlendirilir. İlk kez düğünden iki gün önce gördüğü Marki'den çok etkilenmiştir. Ancak romantik aşk hayalleri kurarken kendisini kaosun ortasında bulur. Marki'nin doymak bilmez şehveti, sapkınlığa varan cinsel istekleri, sayısız kadınla ve hatta hemcinsleriyle yaşadığı yasak ilişkiler, Markiz'i fırtınadan fırtınaya sürükler. Ama kocasını sevmekten hiç vazgeçmez, her utancını sineye çeker ve ona üç çocuk doğurur.

Alman yazar Sibylle Knauss, şimdiye dek hakkında çok şey yazılan Marki de Sade'a farklı bir pencereden, karısının gözünden bakıyor. Yaşanmış en sıra dışı aşklardan biri...

ISBN 978-975-07-1497-9

9 789750 714979